

13.1.2025

Sisäministeriö

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kansalaisuuslain muuttamisesta

Sisäministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta kansalaisuuslain muuttamisesta.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan kansalaisuuslaki uudistetaan tiukentamalla kansalaistamisen edellytyksiä. Hallitusohjelmakirjaukset toteutetaan vaiheittain kolmessa erillisessä sisäministeriön hankkeessa. Lausuntopyyntö koskee toista vaihetta, jossa toteutetaan hallitusohjelman muutokset kansalaistamisen edellytyksistä henkilöllisyyteen, nuhteettomuuteen ja toimeentuloon. Lisäksi hakijan velvollisuutta selvittää omaa henkilöllisyyttään lisättäisiin.

Nuhteettomuusedellytystä muutettaisiin siten, että rikokseen syyllistymisestä johtuvat seuraukset olisivat entistä tuntuvammat. Toimeentulon osalta edellytettäisiin jatkossa turvattua toimeentuloa. Lisäksi korostettaisiin kansallisen turvallisuuden arvioinnin merkitystä kansalaisuuden saamisen kannalta.

Kansalaisuuden menettämiseen ehdotetaan muutoksia tilanteissa, joissa kansalaisuuden voi menettää joko väärin tietojen antamisen perusteella tai syyllistyttyään tiettyihin Suomen elintärkeitä etuja loukkaaviin rikoksiin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.10.2025.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriön huomiot koskevat taloudellisia vaikutuksia koskevaa osiota.

Ehdotettavat muutokset vaikuttaisivat viranomaisista erityisesti Maahanmuuttovirastoon, joka vastaa kansalaisuushakemusten käsittelystä. Muutoksilla olisi vaikutusta virastolle niin tehtävien hakemusten määrään kuin myös viraston toimintaan ja tietojärjestelmiin.

Esitysluonnoksessa todetaan, että ”kansalaisuuden saamiseen ehdotettavien muutosten vuoksi tarvittaisiin muutoksia Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmiin. Näiden tietojärjestelmämuutosten kustannukset olisivat viraston arvion mukaan vähintään 300 000 euroa. Kustannukset muodostuisivat kansalaisuus-hakemuslomakkeeseen ja ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään tehtävistä muutoksista. Tarvittavat muutokset voitaisiin toteuttaa osana vuonna 2025 tehtävää kehitystyötä. Vuosille 2024–2027 tehdyssä julkisen talouden

suunnitelmassa (valtioneuvoston päätös VM/2023/136) ei ole myönnetty määrärahaa tarvittaviin muutoksiin.”.

Valtiovarainministeriö toteaa, että järjestelmämuutosten rahoittaminen tulisi käsitellä lopullisessa hallituksen esityksessä toisella tavalla kuin esitysluonnoksessa.

Hallitusohjelman liitteen mukaiset taloudelliset panostukset on huomioitu voimassa olevassa JTS-päätöksessä sekä talousarvioissa. Hallitusohjelman mukaisesti kansalaisuuslain sekä ulkomaalaislain uudistamiseen sisäministeriölle on varattu valmisteluresursseja 0,8 milj. euroa vuonna 2024, 0,7 milj. euroa vuonna 2025 sekä 0,5 milj. euroa vuosina 2026 ja 2027. Lisäresursointi sisältyi jo vuotta 2024 koskevaan talousarvioon sekä tarkistettuun, vuosia 2024-2027 koskevaan JTS-päätökseen.

Mikäli lisärahoitusta ei olla esittämässä, tulee hallituksen esityksessä todeta, että esityksen mukaiset rahoitustarpeet katetaan Maahanmuuttovirastolle osoitetun kehysrahoituksen puitteissa.

Mahdollisesta lisärahoituksesta päätetään normaaliin tapaan osana talousarvio- ja JTS-päätöksentekoa. Mikäli lisärahoitus koskisi jo vuotta 2025, tulisi lausunnolla oleva hallituksen esitys valmistella ns. budjettilakina ja antaa eduskunnalle samassa yhteydessä mahdollisen lisärahoituksen sisältävän lisätalousarvioesityksen kanssa.

Valtiovarainministeriö kuitenkin toteaa yllä olevan rahoitusta koskevien näkökohtien lisäksi, että hallituksen linjauksen mukaisesti lähtökohtaisesti lainsäädännöstä aiheutuvat uudet tehtävät tulee kattaa nykyisin resurssein, tarvittaessa uudelleenkohdentamalla olemassa olevaa kehysrahoitusta.

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Mika Niemelä

Budjettineuvos

Lauri Taro

VN/28596/2023-VM-13

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: